

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ ІНФОРМАТИКИ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Гром І.Ю.

В основі нашого досвіду лежать нові підходи до організації навчально-виховного процесу в умовах профільного класу. Розвиток інтелектуальних можливостей, творчих здібностей учнів відбувається в атмосфері творчого пошуку вчителя й учня, організації їх співпраці. В умовах особистісно орієнтованого навчання здійснюємо психолого-педагогічний супровід учня.

Профільна диференціація заснована на добровільному виборі школярами профілю навчання. Вивченням пізнавальних інтересів, здібностей, досягнутих результатів навчання і професійних намірів учнів займається шкільний психолог. Він же дає рекомендації із зарахування учнів до певного профільного класу.

На першому етапі роботи аналізуємо рівень інтелектуальних можливостей учнів, їхньої загальної підготовки, стан міжособових відносин у класному колективі на основі результатів діагностики, анкетування, які проводять шкільний психолог, класний керівник під керівництвом заступника з НВР.

Наступний етап — планування роботи з кожним конкретним класом, проектування методики забезпечення навчального процесу, прогнозування розвитку учня.

Профільне навчання звернено на реалізацію індивідуального підходу до окремих груп учнів. Процес навчання в різних групах протікає по-різному: відрізняється зміст освіти, змінюється домінуюча роль тих або інших методів навчання, їх форми і прийоми, стиль взаємостосунків учнів і вчителя.

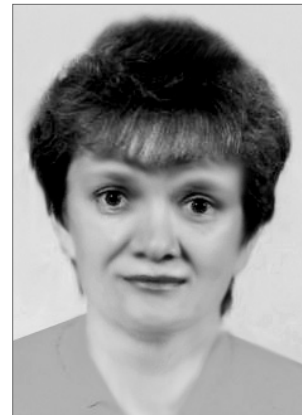
Процес навчання неможливий без організації і здійснюється в певних формах. Традиційно основною формою є урок. Він забезпечує планомірну пізнавальну діяльність групи певного віку, складу і рівня підготовки, спрямовану на розв'язання поставлених завдань.

Використовуючи на уроках персональні комп'ютери, маємо можливість якісно змінити зміст, методи й організаційні форми навчання, сприяємо розкриттю, збереженню і розвитку індивідуальних здібностей учнів, забезпечуємо активне і комплексне вивчення явищ довкілля.

Основні принципи, якими керуємося на уроках:

- мотивація учнів як імпульс до подальшої творчої навчальної діяльності і самоосвіти;
- не давати більше одного-двох нових понять за урок;
- поступовий перехід від простого до складного;
- безперервне повторення;
- ретельний підбір практичних завдань. Бажано розглядати різні варіанти однієї або двох задач;

- інтенсивність уроку повинна бути настільки високою, щоб учні не встигали відволікатися, але при цьому встигали слухати і розуміти;
- тести або практичні роботи — кожний урок;
- кожен учень на кожному уроці повинен отримати оцінку;
- більшу частину уроку учні повинні працювати за комп'ютерами;
- краще менше, але краще.

Найважливішою задачею як учителя вважаємо не стільки подання учням певного обсягу знань в галузі інформатики, скільки вироблення у школярів навичок вирішення проблем комунікацій, аналізу ситуацій.

У своїй роботі використовуємо активні форми навчання, що дозволяють кожній дитині проявити свою індивідуальність, самостійно обирати вид роботи, підходити до роботи творчо. На практиці застосовуємо моделювання або розгляд конкретних ситуацій, ділові ігри, метод проектів тощо.

Прагнемо вирішувати питання формування творчого мислення і здатності знаходити нестандартні рішення. Адже за участі в ділових іграх, виконання проектів необхідно вміти міркувати, гнучко підходити до проблем, мислити, самим робити висновки, знаходити нові підходи і рішення. Усе це можливе, якщо створити дітям необхідні умови, вчити винахідництву.

Однією з форм удосконалення теоретичних знань і практичних навичок вважаємо ділові ігри. Мета ділової гри — змодельовати певні управлінські, психологічні, педагогічні ситуації і сформувати вміння аналізувати їх і ухвалювати оптимальні рішення.

Ділова гра — це дія. Дія, що активізує розумову діяльність і формує практичні і ділові якості. Усе це сприяє якісній підготовці учнів. Такі ігри сприяють формуванню загальної інформаційної культури, стимулюють творчий підхід до справи, виховують у гравців якості ділової людини.

Щоб надати навчання продуктивного характеру, широко застосовуємо метод проектів. Роботу учнів за даним методом будують як індивідуальну самостійну роботу, так і групову. Це дозволяє їм придбати комунікативні навички і вміння. Водночас учні самі обирають собі групу однодумців, розподіляють обов'язки. Підбираємо задачі так, щоб вони були привабливими і стимулювали підвищення мотивації до проектної діяльності, тобто вибір завдання здійсню-

ється безпосередньо учнями, виходячи з потреб, інтересів, знань та інших чинників. У підборі творчих завдань враховується профільність класів. У гуманітарних класах учні частіше обирають завдання зі створення презентацій, комп'ютерної графіки, баз даних. У фізико-математичних класах переважають завдання з написання ігрових програм, створення WEB-сайтів, баз даних.

Використовуючи метод проектів, діти досягають всю технологію розв'язування задачі — від постановки проблеми до представлення результату.

Проекти з курсу «Інформатика» — це комплексний процес. Проекти створюються за різними напрямкам: комп'ютерні ігри, презентації, сайти, бази даних тощо. Завдяки цьому учні знайомляться з «дорослими проблемами», набувають навичок вирішення актуальних питань сучасності, пов'язаних із технологією, психологією. У процесі виконання проекту школярі вперше зустрічають задачі, де немає єдино правильного рішення. Тому з часом знижується боязнь помилкових дій, які можуть понизити оцінку. З'являється бажання конструктивно розібратися в проблемі, щоб позбутися існуючих недоліків і досягти бажаного результату.

Було помічено, що практична діяльність і досвід роботи роблять сильний вплив на індивідуальний саморозвиток учнів. Знання найбільш якісні, якщо вони отримуються в процесі розв'язання практичних задач. Це означає, що знання образів дій необхідні не до розв'язання практичних задач, а під час розв'язання. Одночасно пошук розв'язання практичних задач актуалізує необхідність придбання знань, активізує пізнавальну діяльність.

Широкі можливості для проектної діяльності відкривають інформаційні технології. Адже завдяки комп'ютерній техніці учні здатні створювати красиво і правильно оформлені роботи.

За останні роки були розроблені до рівня практичної реалізації такі проекти:

- Розвиваючі ігри для молодших школярів.
- Сайти нашої школи.
- Презентації випускних класів.
- Бази даних для обробки шкільної інформації.

Робота учнів не обмежується рамками шкільного уроку. Завдяки варіативному компоненту вони мають можливість розширювати свої знання з питань, які їх цікавлять. Так, наприклад, у профільних фізико-математичних класах учні одержують додаткову інформацію з програмування і алгоритмізації, а в гуманітарних і універсальних — з комп'ютерних технологій. Вони із задоволенням освоюють програми COREL DRAW, FOTOSHOP, займаються WEB-дизайном, створюють презентації.

На факультативних заняттях і міжшкільному консультпункті поглиблюються знання учнів з алгоритмізації і програмування. Вони знайомляться з нестандартними методами написання програм, розглядають олімпіадні задачі. Багато робіт учнів, створених на факультативах, використовуються на уроках як дидактичний матеріал.

Як результат роботи — перемоги в олімпіадах, інтернет-конкурсах, у конкурсах дитячих творчих проектів.

Про те, що предмет викликає в учнів інтерес, свідчить той факт, що багато випускників обирають екзамени з «Інформатики» серед іспитів за курс загальноосвітньої школи, вступають до вищих навчальних закладів за спеціальностями «Комп'ютерні технології» та «Програмування».

Умови успіху, які сприяють формуванню професійної мотивації школярів:

- особиста привабливість;
- професійна спрямованість інформації, яка використовується на уроках;
- оригінальність поведінки і думок;
- стійкий авторитет;
- уміння організувати діяльність і спілкування в процесі навчання;
- уміння помітити і підтримати будь-який успіх учня;
- дозоване, послідовне формування професійної і життєвої мотивації школяра;
- тактовність і коректність по відношенню до учня;
- винахідливість і здатність до експромту;
- особистий приклад професіоналізму.

Наші рекомендації учням:

- служи іншим і роби добро;
 - вір, щоб розуміти (античний афоризм);
 - якщо тебе наздожене невдача — будеш засмучений, якщо опустиш руки — будеш приречений (Біверлі Сілліз);
 - мало володіти видатними якостями, треба уміти ще ними користуватися (Ф. Ларошфуко);
 - завтра ти будеш тим, про що думаєш сьогодні (В. Довгань);
 - умій планувати й організувати свою діяльність;
 - знаходь відповіді на свої питання, шукай свої рішення.
- Описаний досвід дозволяє:
- успішно розвивати інтелектуальні здібності учнів;
 - удосконалювати способи розв'язування задач;
 - розвивати в учнів навички самоаналізу, самоконтролю, самооцінки;
 - реалізувати підліткам свої можливості;
 - підготувати їх до плідного творчого життя.

